

PIENI HETKI LAPSEN KANSSA KUOLEMAN ÄÄRELLÄ

Opettajalle tai ohjaajalle toteutettavaksi, kun jonkun läheinen kuolee.

Kun olemme kasvokkain kuoleman kanssa, ovat sanat usein vähäiset ja olisi helpompaa vain ohittaa tilanne. Kuoleman hyväksyminen ja siitä puhuminen, ovat keskeisiä asioita surutyön tekemisessä. Surutyö on taas välttämätöntä, jotta pääsemme eteenpäin läheisen pois menosta. Tutun ryhmän kanssa surun jakaminen ja asioista puhuminen helpottavat pahaa mieltä. Jokaisella on lupa olla surullinen ja itkeä, jos itkettää.

Tämä pieni hetki on tehty työväliseksi aikuisille, kun joku lapsi ryhmässä kohtaa kuoleman. Opettaja voi vapaasti mukailla valmista hartautta ja jättää siitä halutessaan osia pois. Rohkaisemme teitä puhumaan kuolemasta lasten kanssa silloin kun se on ajankohtaista. Seurakunnan työntekijää voi pyytää halutessa mukaan pitämään suruhartautta ja keskustelemaan kuolemasta lasten kanssa.

Hartauden lopussa on hieman lutherilaista kristinoppia kuolemasta ja ylösnousemuksesta.

MINULLA ON IKÄVÄ – SURUHARTAUUS

Altтари haluttaessa

Luokkaan voi laittaa pienen alttaripöydän: pöydälle valkoinen liina ja risti, sekä kynttilä (mikäli vainaja on hyvin läheinen voi alttarille laittaa valokuvan).

Sytytetään kynttilä yhdessä

Sytytämme kynttilän, koska .....(oppilaan nimi) .....(läheinen esim. Paavo - ukki) on kuollut. Kynttilän sytyttäminen ihmisen kuollessa on vanha tapa.

Kynttilä on rukouksen ja Jumalan läsnäolon merkki. Kynttilän liekki tuo valoa pimeyteen.

Raamatun teksti, Psalmi 23:1,4

”Herra on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu. Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa, en pelkäisi mitään pahaa, sillä sinä olet minun kanssani.”

Lupa olla surullinen

Surussa sydän on raskas ja tuntuu, että ilo on poissa. Voimme aina luottaa Jumalan lupaukseen olla kanssamme kaikissa elämän hetkissä, myös silloin, kun suru valtaa sydämen ja mieli tuntuu pimeälle. Rukouksessa voimme pyytää Taivaan Isän lohdutusta itsellemme ja läheisillemme.

Kuoleman lähellä tunnemme ikävää. Ikävää tunnemme, koska meille tärkeä, rakas ihminen on poissa. Ikävän tunne voi olla kuin kipua, se voi tehdä meidät kiukkuisiksi tai turruttaa tunteettomiksi. Ikävä tuntuu kuin sydäntä ahdistaisi ja itkettää. Surussa ja ikävässä on lupa itkeä. Itkeminen helpottaa. Samoin helpottaa, kun voi jutella toisten ihmisten kanssa.

Lohdutukseksi: ”Aika korjaa haavat”

Vanha sanonta on, että aika korjaa haavat. Surun keskellä voimme ajatella tuota vanhaa viisautta lohdutuksena. Aluksi on vaikea muistaa, niitä hyviä hetkiä kuolleen rakkaamme kanssa. Ajan kuluessa mukavat hyvät hetket palaavat mieleen ja läheisemme elää jälleen

muistoissamme. Surun keskellä on vaikea ajatella, että jonain päivänä voimme taas nauraa yhteisille kommelluksille.

Kuolema ei erota meitä lopullisesti rakkaistamme. He jäävät elämään sydämiimme ja muistoihimme. Suru on välttämätöntä kohdata ja menetys hyväksyä, jotta elämä voi jatkua. Tätä kutsutaan surutyöksi ja siihen pitää antaa mahdollisuus, aikaa ja tilaa. Ystävinä voimme kuunnella toisiamme ja lohduttaa silloin, kun on ikävä ja itkettä.

Rakkaamme ovat kuin aarrehelmiä sydämessä

Sanotaan, että kuolleet rakkaamme muuttuvat pikkuhiljaa aarteiksi sydämeemme.

Helmi muodostuu niin, että simpukan sisään joutuu kivensiru. Kivi simpukan sisällä on terävä ja pistävä. Kuolema ja menetys ovat, kuin noita kivensiruja sydämessämme.

Simpukka alkaa pikkuhiljaa muodostaa suojakerrosta kiven ympärille. Ajan myötä kivistä tulee helmi. Helmet ovat arvokkaita. Kuolleen läheisen muisto muuttuu, kuin kivi helmeksi ajan myötä sydämessä. Rakkaat kuolleet läheisemme ovat aina meidän sydämemme aarteita. Voimme iloita ja olla kiitollisia siitä, että olemme saaneet elää heidän kanssaan.

Rukous

(Kotien rukouskirja s. 19)
Anna, Jumala, meille juuri tänään
voimaa sinun voimastasi,
viisautta sinun viisaudestasi,
rauhaa sinun rauhastasi,
iloa sinun ilostasi ja
rakkautta, Herra rakkautta
sinun rakkaudestasi.
Lohduta surevia rakas Jumala.
Aamen

Laulu: Jumalan kämmenellä, virsi 499

LUTERILAISEN KRISTINOPIN KÄSITYS KUOLEMASTA JA YLÖSNOUSEMUKSESTA

Ihmisen elämään kuuluu syntyä ja kuolema. Kuolema on siis osa ihmisen elämää. Elämä on kokonaisuus syntymästä kuolemaan, riippumatta siitä milloin kuoleman hetki koittaa. Kuolemanhetkeä emme voi ennalta tietää.

Uskomme, ettei kuolema ole kaiken loppu, vaan uuden, salatun, iankaikkisen elämän alku.

Kristittyinä tiedämme elämän jatkuvan kuoleman jälkeen paikassa, jota kutsumme taivaaksi. Ihmisen sielu pääsee sellaiseen tilaan, jossa ei ole olemassa kipua, surua eikä kuolemaa. Siellä elämä jatkuu ikuisesti. Uskomme myös siihen, että kohtaamme tuonpuoleisessa elämässä uudelleen kaikki menettämämme läheiset ihmiset. Toivo jälleennäkemisestä kannattelee meitä surun keskellä. Tietoisuus siitä, että eromme on vain väliaikainen, lisää toivoamme. Se auttaa meitä jaksamaan.

Nuorisotyönohjaaja Marjukka Borgman ja pastori Sirpa Nummenheimo, Kallaveden seurakunta, 2014